

es repeteixen aquí alguns mss.).

Jones, a Bedae Pseudepigrapha, p.74, tot parlant del text que hi ha a les columnes 799^a-802^c (on hi ha un text amb un incipit De ratione anni a Julio Caesare instituti) diu: "This material, consisting of formulae and simple tables, is found in all computi in various arrangements. It is commonly headed Incipit comptus Grecorum, as in St.Gal, 459, p.27 and again (another hand and gathering), p.30; St.Gal, 250, p.80; Vat, Reg. lat. 1260, f.15^v. Such notes and tables are probably pre-Bedan in their general content... The arrangement in Liber de computo (PL, CXXIX, 1281^c: incipit Computatio Graecorum uel Latinorum) is typical".

- De cursu planetarum. de ordine earum: Be, f.25^v.

Ps. Beda. Cf. 1' incipit De XII signa.

- De cyclo Romanorum incipit quia inuentus: M, f.51^v.

- De dena et uicena: R, f.8^r.

- De die*.

- De die: M, f.27^v.

Jones edita a Bedae Opera, pp.186-190, com a cap. V del DTR, un De die, els mss.

per l'edició del qual són citats a la p.174 del Bedae Opera.

- De die mensis et de die ebdomadis et luna XXX: K, f.47^r.
- De die septimane quotus sit: M, f.30^r.
- De die solis orientis: M, f.27^r.
- De diebus . dies est solis orientis praesentia: Ba, f.12^r.
- De dies anni: M, f.18^r.
- De diuisione dierum supra scripti: R, f.7^r.
- Incipiunt interrogationes uel responsiones de dies septimane et...:K, f.205^v.
- Incipiunt dies Egipciachi: O.D., f.36^r.

Thorndyke-Kibre indiquen que un incipit semblant a aquest, Dies Egyptiaci in quibus nullisque modis, és al ms. Brit. Mus. Additional mss., 22398, s.X, f.104^r.

- Item de die mensis et luna paschalis uel qualiter...item apud Grecos. item apud Latinos: M, f.8^V.

- Precepta nonnulla et inedita et diuina ad dierum, rationem saxonice: C, f.125^V.

- Qualiter diuidantur ipsi dies: R, f.7^R.

- Quot horis uel punctis luceat unaquaque die: G, f.171^R.

- Sed et hoc sciendum est ut quod dies: R, f.179^R.

- Si uis agnoscere quotus dies septimane est: O.B., f.82^R.

- Si uis agnoscere quottus dies septimane est: R, f.198^R.

- Si uis cognoscere quotus dies septimane sit hodie quocumque die computare: C, f.76^V.

- Si uis cognoscere quotus dies septimane est: C, f.76^R.

- Si uis cognoscere quotus dies septimane est, sume dies ianuario: O.D., f.75^V.

Jan l'edita com a argumentum X de Dionís, a Historia cycli, p.87. Aquesta edició està reimpressa a la PL, LXVII, 453 ss.

També Krusch 2 l'edita com a argument de Dionís, a partir dels mss. que consigna a la p. 60 de la seva edició.

- De diuisionibus temporum: M, f.35^V.

- De ebdomada*: M, f.21^V.

- Item de ebdomada: M, f.22^r.

La font de més fàcil difusió i la única editada és la de Beda, DTR, cap.VIII: De hebdomada (pp.195-198 del Bedae Opera). Els mss. que Jones utilitza són citats a la p. 174 d'aquesta edició. Al seu comentari, pp.340-343, parla Jones d'un altre ms., Bern 417, que també conté un text sobre la hebdomada i que el propi Joens transcriu pel seu interès en un apèndix del Bedae Opera, pp.394-395. El text de l'apèndix, incloent el referent a l'hebdomada, pertany a un, per Jones, Irish computus no publicat, que es troba al ms. Oxford, Bodleian

Library, 309 (O.D.).

- De eclypsi solis et lunae*.

- De eclipsi solis: Be, f.48^r.

- De eclipsi solis et lunae: Be, f.27^v.

- De eclypsi lune: Be, f.48^r.

- De eclypsis solis et lunae: M, f.48^r.

Ps. Beda. Cf. l'incipit De XII signa.

- De solis eclypsi uisa est: R, f.194^r.

- Item Sesebutus de eclypsis solis et lunae
licit: M, f.42^r.

- De epistolis Grecorum: M, f.8^v.

- De equinoctiis et solstitiis*.

- De racione equinocti a XII kalendis aprilis:
O.D., f.25^v.

- De solesticia et equinoctia: M, f.14^r.

- Incipit experimentum in duobus equinoctiis:
V, f.94^r.

- Item de solesticia: M, f.14^v.

- Item de solesticia et equinoctia: M, f.14^r.

- Item de solesticia et equinoctia: M, f.19^r.

Jones, a Bedae Pseudepigrapha, p.59, tot comentant el text De argumentis lunae libellus (PL, XC, 701-728), parla del passatge que és a les columnes 722^d-724^d, De solstitiis et aequinoctiis, comparant-lo amb el Liber de computo, a la PL, CXXIX, 1291-1297. Diu que "la mateixa substància amb, virtualment, el mateix tipus de paraules, es troba als mss. Bern, 417, f.5; München, 14725, f.4^v; Paris, Bibl. Nat. lat., 2341, f.11^v; id., Lat., 5543, f.142^r; Vat. Reg. Lat., 141, f.154^v; Reg. Lat., 309, f.14^{vii}."

Beda (uid. Bedae Opera, cap. XXX, pp.235-237), també toca el tema (De aequinoctiis et solstitiis). Assenyala Jones al comentari (p.365), que força tractats de còmput anaven completats per petits tractats sobre solsticis

i equinoccis. Alguns d'ells foren escrits abans de Beda i coneguts per ell. Alguna de les possibles fonts assenyalades són Plini, Augustí, Sant Isidor.

- Quando fit solsticiium: R, f.7^V.
- Quando sit aequinoctium: R, f.7^V.
- Quando sit aequinoctium autumpnale: R, f.7^V.
- De estuoce anno: Be, f.30^r.
 Ps. Beda. Cf. l'incipit De XII signa.
- De feriis*.
 - Ad feriam in uno quisque mense: M, f.12^V.
 - Ad feriam mostrandam in kalendis ianuariis: M, f.41^r.
 - Ad inueniendam feriam. si uis scire quota sit feria de quocunque die: R, f.183^V.
 - Ad probandam feriam: R, f.7^r.

- Argumentum ad feria monstranda termini paschalis: R, f.189^V.

- Argumentum de feria monstranda in kalendis ianuarii: Ba, f.46^R.

- Argumentum de qualibet feria: Be, f.41^R.

- Argumentum de qualibet feria: G, f.157^V.

- Argumentum de qualibet feria. si cognoscere hoc uel illo die quota sit feria: R, f.183^R.

- De feria monstranda in omni die datarum: Ba, f.39^V.

- De feria monstranda in omni die datarum per totum annum: R, f.187^V.

- De feria monstranda in kalendis XII mensium: R, f.187^R.

- De feria monstranda in kalendis duodecim mensis: M, f.12^R.

- Est et argumentum ad inueniendam feriam:
Be, f.41^r.
- Item ad feriam seu ad terminum paschalem:
M, f.13^r.
- Item aliud argumentum de feria monstranda
in termino paschali: Ba, f.42^r.
- Item et aliud argumentum ad inuenens feriam:
G, f.157^v.
- Quota feria est: K, f.62^r.
- Quota per singulos dies sit feria: K, f.62^r.
- Quota sit feria ab initio mundi: K, f.61^v.

Tots els argumenta per a trobar la feria deriven del ps.argumentum XII de Dionís (28), a pesar que el que demana aquest i el que demanen els argumenta que ara tractem no és exactament el mateix: la diferència consisteix en que els argum. que ara hem citat poden calcular la feria en qualsevol dia de l'any, mentre que el de Dionís fou escrit per resoldre el mateix problema, però cenyit només a les

calendes de gener (cf. l'incipit De feria monstranda in kalendis ianuarii).

De tota manera, també Beda aporta un parell de caps. per descobrir la feria: el XXI i el XXII del DTR (pp.222, 223-4 del Bedae Opera de Jones), Quae sit feria in kalendas i Argumentum de qualibet luna uel feria (uid. p. 174 de l'edició pels mss.).

Introduïm aquí un comentari que cal fer, comentari que es repeteix amb molta insistència entre els estudiosos de la matèria (sobretot, A. Cordoliani, però també, com veurem, Jones), i ho fem aquí perquè el càlcul de la feria en general, i de la feria parafrasejant l'argument de Dionís és el que encapçala un text que Jones comenta a Bedae Pseudepigrapha, p.55 ss. i que té un interès general. Cal dir que aquest argument (Ad feriam in kalendis ianuarii) es troba fent companyia a molts d'altres agumenta en un text titulat De argumentis lunae libellus (PL, XC, 701-728). Allò que més ens interessa aquí del que diu Jones, és a la p.55: "The work as a whole is an assembled computus, of wich there are innumerable examples extending throug the mediaeval period. Each

editor or scribe borrowed freely and constantly from earlier works, occasionally but not often, adding a new paragraphs note. The only other typical examples of such computi in print are the Liber de computo (PL, CXXIX, 1273-1372) ...and Bibliotheca casinensis I (Florilegium) (ms. Monte Cassino 3). Presumably these computi were made up for use in schools, for they often contain many different formulae for solving the same problems and have no unity... Al-
 they catalogues frequently cite the De argumentis lunae in mss., no single existing ms. to my knowledge contains this unpublished combination...
 The dates given in this work vary, as they do in virtually all computi".

En aquestes línies queda resumida, ens sembla, la filosofia de treball que ha de moure aquells que treballin mss. de còmput: intentar arribar fins on es pugui en la identificació i comentari dels argumenta, però tenint en compte que, donades les peculiaríssimes circumstàncies que té aquest tipus de literatura, es fa impossible arribar a un control o identificació total de cada argumentum.

- Si cupis nosse quota sit feria kalendis ianuarii: O.D., f.25^r.

Jan. Historia cycli, p.89, l'edita com a argumentum XII de Dionís, a partir dels mss. ja citats anteriorment.

També Krusch 2, p.78, l'edita com a argum. XII de Dionís, a partir dels mss. citats a la p. 60 de l'edició.

- Si uis scire quotta feria erit termina paschalis: G, f.171^v.

- De flexibus digitorum*.

- De flexibus digitorum: M, f.63^r.

- Romana computatio ita digitorum flexibus: G, f.160^r.

- Romana computatio ita digitorum flexibus: O.B., f.97^v.

És molt possible que la font d'aquest text sigui el cap. I del DTR de Beda (Jones, Bedae Opera, pp.179-181), De computo uel loque-la digitorum, o que, si més no, estigui en contacte estret amb ell o amb les fonts d'aquest cap. I de Beda.

Jones en parla a EHR, p.217, i indica, efectivament, que aquest text és una possible font pel DTR, cap.I. Està publicat per L.Muratori, a Anecdota Latina III i reimprès a la PL, CXXIX, 1349 (com passa amb tots els altres argumenta del ms. M).

Thorndyke-Kibre ens diuen que es tracta d'un Computus Chirometralis i que és també al ms. Vat., Reg. Lat., 141, s.IX, ff.156^V-157^R i al Viena, nationalbibl., 1063, s.XII, ff.149^R-150^R (29).

- De fulminibus: Be, f.28^V.

Ps. Beda. Cf. l'incipit De XII signa.

- De grandine: Be, f.29^R.

Ps. Beda. Cf. l'incipit De XII signa.

- De imbribus: Be, f.29^R.

Ps. Beda. Cf. l'incipit De XII signa.

- De indictionibus*.
- Ad indictione: M, f.105^r.
- Ad indictionem: M, f.91^v.
- Ad indictionem. M, f.104^r.
- Ad indictionem inueniendam: R, f.6^v.
- Ad indictionem inueniendam: R, f.194^v.
- Argumentum ad indictionem inueniendam: Be, f.40^r.
- Argumentum ad indictionem inueniendam: G, f.169^v.
- Argumentum ad inueniendam indictionem: Be, f.40^v.
- De annos ab initio mundi indictionem: M, f.90^v.
- De indictione: R, f.23^r.

- De indictione. indictio plena dicitur aedictio perfecta: O.D., f.19^V.

- De indictione. tres annos de indictione praecedentes: O.B., f.80^V.

- De indictionibus Romanorum: Ba, f.36^r.

- Indictio: K, f.62^r.

- Indictio: R, f.185^V.

- Item indictio: R, f.197^r.

- Quota sit indictio: C, f.67^V.

- Si uis nosse quota sit indictio, tene annos: O.D., f.20^V.

- Si uis scire quota est indictio: G, f.170^V.

- Si uis scire quota est indictio: O.B., f.81^V.

- Si uis scire quota est indictio: V, f.82^V.

- Si uis scire quota sit indictio: M, f.34^r.
- Si uis scire quotta est indiccio: O.D., f.73^r.
- Si uis scire quotus sit indictio: C, f.73^r.

Jan, Historia cycli, p.82, edita per primer cop aquest argument, com el n^o2 de Dionís, a partir dels mss. Rhemensis 298, Digby 63 i Cotton Tiber E 4. Aquesta edició fou reimpressa a la PL, LXVII, 453 ss.

Krusch 2, p.75, també l'edita com a segon argument de Dionís, a partir dels mss. citats a la p.68 de l'edició. També ha estat imprès a la PL, CXXIX, 1273-1372, gràcies a la transcripció que féu Muratori del ms. M, impresa a Anecdota Latina III.

Thorndyke-Kibre donen un parell més de fonts: 1) Indictio est spacium quindecim annorum al ms. latinus Monacensis 4394, f.56^r i 2) Quota sit aut indictio al ms. Vaticà, Reg. Suv., 567, s.XII, f.19^r.

Beda ofereix al DTR dos capítols dedicats al tema: el XLVIII, De indictionibus i el XLIX, Argumentum inueniendi quota sit indictio (pp.268 i 269 del Bedae Opera de Jones).

Pels mss. utilitzats a l'edició, cf. Bedae Opera, p.174. També ofereix un altre argument per a solucionar el tema al DTL, cap. XIV, Argumenta titulorum paschaliu (p.301 del Bedae Opera de Jones). Cf. la p.294 pels mss. utilitzats.

- De inicio aestatis et autumnis: R, f.7^V.
- De inicio aestatis et hyemis: R, f.8^R.
- De inicio hiemis et ueris: R, f.7^V.
- De inicio ueris et autumnis: R, f.8^R.
- De interlunio*.
- Aliorumque planetarum de stella Veneris et Mercurii quid sit interlunium: Pa, p.25.
- De interlunio. interlunium est tempus illud interdeficientem: O.D., f.25^V.
- De iter lunio: Be, f.48^R.
- Interlunium lunae est tempus illud: G, f.44^R.

G, Catàleg, p.3, indica que aquest fragment del seu ms. sobre el moviment de la lluna i del sol, està escrit a partir de resums de les Etimologies de Sant Isidor, llib. 52, caps. 50, 55 i 58.

- De interuallis earum. interualli earum a terra multi indagare temptarunt: R, f.209^r.
- De itineribus. mensuras uiarum nos miliario dicimus: K, f.144^r.
- De kalendis*.
- Ad inueniendum diem kalendarum ianuarium: G, f.174^r.
- Ad kalendas ianuarias inueniendas: Be, f.41^r.
- De kalendis mensuum: M, f.11^v.
- De kalendis, nonis et idibus ac diebus: R, f.195^r.

Thorndyke-Kibre ens indiquen que aquest text pertany a uns De terminis capitula,

al ms. de la Bibl. Apostòlica Vaticana, 3101, s.XI, ff.63^r-66^r (cf. Zinner, Verzeichniss, 12056).

També Beda toca aquest tema, al cap. XIII, De kalendis, nonis et idibus, del DTR (pp.209-210 del Bedae Opera de Jones). Cf. la p.174 de l'edició pels mss. utilitzats.

- Incipit conpotum qualiter recte calculare debeas in primis kalendarum: C, f.65^v.

- Item de kalendis mensuum: M, f.11^v.

- Kalendae ianuarii si fuerint prima feria: Be, f.38^r.

Hi ha diferents textos que s'acosten a aquest incipit, però el més probable paral.el és el de l'inc. Kalende ian. si fuerint die dominico erit hiemps calidus que pertany a Signa que ostendit deus Esdrae prophetae, al ms. British Museum, Harley mss., 3017, s.IX (Eleury), ff.63^r-64^v. Cf. L.Thorndyke, History of magical and experimental science, vol. I, New York, 1923, p.678.

- Si uis nosse diem kalendarum ianuarii per singulos annos: C, f.75^V.

- Si uis nosse diem kalendarum ianuarium per singulos annos: O.D., f.75^V.

Publicat com a argument de Dionís a Jan, Historia cycli, p.89, utilitzant com a base la lectura del ms. O.D. També té en compte els mss. Rhemensis 298 i Cotton Tiber E 4. L'edició de Jan fou reimpressa a la PL, LXVII, 453 ss.

Krusch 2 reedita aquest argument 12 dionisiac a partir dels mss. citats a la p. 68 de la seva edició.

- De liber VII. quid de pascha senserit Anatholius: Be, f.50^V.

- De libro Eusebii Cesariensis. Josephus in quid planis: L', f.22^V.

- De luna*.

- Argumentum de qualiter luna cuiusquam diei: Be, f.39^V.

- Argumentum in quo signo sit luna. De eadem re: R, f.8^r.

- De argumentum lunae: M, f.11^v.

- De comutacione luna. si nosse cupis ipsa mutacione: O.D., f.21^v.

- De incendii lunas: M, f.26^v.

- De luna in quo signo sit que demonstrat: O.D., f.46^r.

- De luna quadragesime: be, f.44^v.

- De lunae. lacteus circulus est figura: Be, f.26^v.

- De natura et situ lunae per signa: Be, f.27^r.
Ps. Beda. Cf. l'incipit De XII signa.

- De punctis lunae: M, f.26^r.

- De quattuor differentiae lunae: M, f.11^r.

- In quo signo luna est: K, f.62^r.

- Hunc reuertar ad integram racionem quota luna inicio mundi facta sit: O.D., f.82^V.

- Incipit ordo lunaris in horis: R, f.66^R.

- Item ratio lunaris in anno bissextili: G, f.158^R.

G, Catàleg, p.9, indica que hi ha un text paral·lel a aquest al ms. Monte Cassino, 3, editat al Florilegium Casinense, p.87 (cf. Bibliotheca Casinensis, I, 1873).

- Luna cotidie IIII^{OR} punctis: G, f.42^V.

Es tracta dels caps. XVII i XVIII del DTR de Beda, editats per Jones a Beda Opera, pp.215-218.

- Luna per singulos dies qualis sit: R, f.7^R.

- Luna I^a quicquid in somnis uideris: V, f.91^R.

Thorndyke-Kibre indiquen que es tracta d'unes Interpretationes sompniorum, al ms. Cambridge University Library, Corpus Christi College, 391, s.XII, p.718 (30); al ms. de la mateixa universitat, 481, s.XIII, ff.404-419 i al Madrid, Bibl. Nac. 10063, s.XIII, f.25^R (31).